

Valtiovarainministeriölle

Lausuntopyyntö VM044:00/2012

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI KORKOMENOJEN VÄHENTÄMISEN RAJOITTAMISESTA VEROTUKSESSA

Yleisiä näkökohtia

Finanssialan Keskusliitto (FK) suhtautuu lähtökohtaisesti varauksellisesti uudistuksiin, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksiin. Yritysten kannalta on tärkeää, että ne niillä on riittävät keinot yhtäältä velkojensa ja muiden velvoitteidensa hoitamiseksi ja toisaalta toimintakyvyn varmistamiseksi kaikissa tilanteissa. Velkojen korkojen vähennysoikeudella on näiltä osin tärkeä merkitys. Tuntuiskin elinkeinoverojärjestelmään sopimattomalta ja kestävämmältä, että kun se tuotto, joka velkapääomalla toteutettujen investointien kautta saavutetaan, luetaan käytännössä aina poikkeuksetta veronalaiseksi tuloksi, korkojen muodossa aiheutuneita kustannuksia ei hyväksyttäisikään vähennykseksi. Ongelmat korostuisivat erityisesti tilanteissa, joissa finanssialan asiakasyritykset olisivat taloudellisissa vaikeuksissa tai jopa joutu-neet haltuunotetuiksi.

Huomattakoon lisäksi, että esim. Ruotsissa, jossa vastaavaa säännöstä ollaan muuttamassa, lähtökohtana on, että Verohallinnon olisi kyettävä osoittamaan konsernin sisäinen velkasuhde muodostetun veroetujen saavuttamiseksi, jotta korkovähennyksiin voitaisiin puuttua. Luonnoksen mukaisessa muodossaan lausunnolla oleva lakiehdotus johtaisi lisäksi siihen epäkohtaan, että pelkästään vakuusjärjestelyt voisivat aiheuttaa ulkoisen rahoituksen muuttumisen etuyhteyslainaksi. Vähintäänkin näissä tilanteissa tulisi todistustaakan tehtyjen toimien perusteettomuudesta verotuksellisesta näkökulmasta olla Verohallinnolla.

Finanssialalla tuloslaskelman rakenne on huomattavan erilainen verrattuna muihin elinkeinonharjoittajiin. Eroja tuo myös se, sovelletaanko IFRS-säännöstä vai ei. Aina ei myöskään ole täysin selvää, mitä eriä tulisi lukea korkokäsitteen piiriin. Joka tapauksessa tämä erilaisuus tuo mukanaan runsaasti ongelmia, joihin nyt kyseessä olevasta luonnoksesta ei löydy vastauksia.

Kohdennettu ja yleinen vähennysrajoitus

Korkovähennysoikeutta voidaan rajoittaa kohdennetuilla korkovähennysrajoituksilla tai yleisillä vähennysrajoituksilla. Kohdennetuilla rajoituksilla pyritään puuttumaan järjestylihin, joissa tavoitellaan veroetuja esimerkiksi kanavoimalla koronmaksua valtioihin,

joissa korkotuloa ei veroteta tai jossa verotuksen taso on matala. Yleiset rajoitukset kohdistuvat korkovähennyksiin silloinkin, kun mitään veroetuja ei tavoitella ja korkomenoa vastaavaa korkotuloa verotetaan normaalilla verokannalla.

Elinkeinoverotuksessa korot ovat laajasti vähennyskelpoisia. Yleinen korkovähennysrajoitus on vastoin tätä periaatetta. Korkojen vähennysoikeutta ei ole edelleenkään syytä rajoittaa muutoin kuin tilanteissa, joissa on kysymys lain tarkoituksen vastaisten veroetujen tavoittelusta. Yleinen korkorajoitus leikkaa korkojen vähennysoikeutta ja voi näin haitata merkittävästi yrityksen liiketoiminnan edellytyksiä, vaikka kysymys ei olisi veroetujen tavoittelusta.

Kohdennettuja rajoituksia vastaan puhuviksi seikoiksi on mainittu kohdennettujen rajoitusten EU-oikeuden mukaisuuteen liittyvät kysymykset sekä mahdolliset hallinnolliset hankaluudet. Kohdennettuja rajoituksia on kuitenkin voimassa useissa EU-maissa, ja EU-oikeudellisia kysymyksiä liittyy yleisiinkin vähennysrajoituksiin, kuten esitysluonnoksessa on todettu. Jossain määrin hallinnollisia hankaluuksia voi liittyä sen selvittämiseen, miten korkotuloa verotetaan saajan asuinvaltiossa. Tältä osin voidaan todeta, että myös väliyhteisölainsäädäntöön liittyy vastaavia kysymyksiä. Käytännössä Suomen väliyhteisölainsäädäntö on kuitenkin toimiva, ja sillä on myös ennaltaehkäisevä vaikutus samalla tavoin, kuin kohdennetuilla korkovähennysrajoituksilla voitaisiin odottaa olevan.

FK ehdottaa ensisijaisesti, että vielä vakavasti harkittaisiin kohdennettujen korkovähennysrajoitusten käyttöön ottoa yleisten rajoitusten sijasta.

Luottolaitosten ja vakuutusyhtiöiden konserniin kuuluvat keskinäiset kiinteistöyhtiöt ja muut konserniyhtiöt

Luottolaitoksilla ja vakuutusyhtiöillä on tytäryhtiöinä usein keskinäisiä kiinteistöyhtiöitä. Luottolaitoksen omistamat kiinteistöyhtiöt voivat liittyä myös niiden harjoittamaan kiinteistöleasing-toimintaan. Vakuutusyhtiöiden osalta keskinäiset kiinteistöyhtiöt ovat pääsääntöisesti vakuutusyhtiön sijoitusomaisuutta, koska vakuutusyhtiöiden on vakuutusyhtiölain 10 luvun 2 §:n mukaan katettava sijoituksilla vastuuvankansa. Vastuuvankalla tarkoitetaan vakuutussopimuksista aiheutuvaa vastuuta. Vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 §:n mukaan sijoitukset voivat olla mm. osakkeita ja osuuksia kiinteistöyhtiöissä. Lisäksi on mahdollista, että keskinäisen kiinteistöyhtiön omistama kiinteistö on toimitilana luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön omassa käytössä.

Keskinäiset kiinteistöyhtiöt rahoitetaan tyypillisesti oman pääoman ohella vieraalla pääomalla. Luottolaitoksen kanssa samaan konserniin kuuluvalla keskinäisellä kiinteistöyhtiöllä lainarahoituksen antaa käytännössä aina omaan konserniin kuuluva luottolaitos eikä konsernin ulkopuolinen vieras rahoittaja. Vakuutusyhtiöiden ja niiden tytäryhtiöiden, mm. keskinäisten kiinteistöyhtiöiden, oikeutta luotonottoon on rajoitettu vakuutusyhtiön 15 luvun 1 §:ssä. Luotonottorajoituksen vuoksi vakuutusyhtiön tytäryhtiönä oleva keskinäinen kiinteistöyhtiö saa ottaa luottoa käytännössä vain sen emoyhtiönä olevalta vakuutusyhtiöltä, mikä on vakuutusyhtiölain nimenomaisesti sallima poikkeus luotonottokieltoon. Koska ehdotetut korkomenojen vähentämisoikeutta koskevat rajoitukset kohdistui-

sivat etuyhteydessä olevilta yhtiöiltä saatuihin lainoihin, ne estäisivät suurelta osin korkomenojen vähentämisen luottolaitosten ja vakuutusyhtiöiden tytäryhtiöinä olevissa keskinäisissä kiinteistöyhtiöissä. Tämä on merkittävä epäkohta ehdotuksessa, koska nämä kiinteistöyhtiöt eivät edes voi ottaa luottoja ulkopuolisilta rahoittajilta. Vakuutusyhtiöiden omistamien kiinteistöyhtiöiden kohdalla tilanne muodostuisi suorastaan nurinkuriseksi, koska niiden osalta luoton ottaminen muulta taholta kuin emoyhtiönä olevalta vakuutusyhtiöltä on laissa suoraan kielletty¹. Tällöin vakuutusyhtiön omistaman kiinteistöyhtiön osalta korkojen vähennysrajoituksen soveltuminen olisi aina väistämätöntä, ja ne asetettaisiin eriarvoiseen, kaikkia muita yhtiöitä merkittävästi huonompaan asemaan. Lisäksi on huomattava, että luotonanto kuuluu luottolaitosten ja vakuutusyhtiöiden liiketoimintaan, jota Finanssivalvonta valvoo, ja kysymys on normaalista markkinaehtoisesta luotonannosta.

Luottolaitoksen konsernissa on myös tyypillistä, että konserniyhtiöiden tarvitseman ulkoisen rahoituksen hankkii konserniin kuuluva luottolaitos, joka antaa luottoa edelleen rahoitusta tarvitseville muille konserniyhtiöille. Kuten keskinäisten kiinteistöyhtiöidenkin osalta, konserniyhtiö voi hankkia rahoituksen käytännössä vain etuyhteydessä olevalta luottolaitokselta, ei ulkopuoliselta vieraalta luottolaitokselta. Kun rahoitusta tarvitsevan konserniyhtiön omaan liiketoimintaan ei kuulu luotonanto eikä sillä näin ollen ole sanottavia korkotuloja, tulevat ehdotetut säännökset käytännössä rajoittamaan näiden konserniyhtiöiden oikeutta vähentää korkomenonsa. Korkojen vähennysoikeuden rajoittaminen ei ole tässäkään tapauksessa perusteltua, koska kysymys on vain tehokkaimmasta tavasta hankkia ulkoista rahoitusta konsernissa mahdollisimman edullisin kustannuksin.

Ehdotettujen rajoitussäännösten tavoitteena on niiden perustelujen mukaan turvata Suomen veropohjaa elinkeinoverotuksessa. Koska keskinäisten kiinteistöyhtiöiden ja muiden konserniyhtiöiden maksama korko olisi kuitenkin veronalaista tuloa sen saajana olevalle luottolaitokselle tai vakuutusyhtiölle, ei korkojen vähennysoikeuden rajoittamista voida pitää ehdotettujen säännösten tavoitteidenkaan mukaan tarpeellisena.

FK ehdottaa, että säännöksiin lisättäisiin toimialapoikkeus, jonka perusteella yhteisöt, avoimet yhtiöt ja kommandiittiyhtiöt voisivat ehdotetun EVL 18 a §:n ja TVL 58 §:n estämättä vähentää korkomenonsa kokonaan silloinkin, kun koron perusteena on etuyhteydessä olevalta luottolaitokselta tai vakuutusyhtiöltä taikka talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain (24.6.1020/599) 4 §:n mukaiselta yhteenliittymän keskusyhteisönä toimivalta osuuskunnalta oleva velka.

Keskinäisiä kiinteistöyhtiöitä verotetaan verotuskäytännössä tuloverolain mukaan. Siten kiinteistöyhtiöiden osalta luontevana ratkaisuna edellä selostettuun ongelmaan olisi myös se, että ehdotettuja vähennysrajoituksia ei sovellettaisi, kun tulo verotettaisiin tuloverolain mukaan muun toiminnan tulolähteessä. Keskinäiset kiinteistöyhtiöt voitaisiin sulkea myös nimenomaisesti vähennysrajoitusten ulkopuolelle. Näin on menetelty tuloverolain 53 §:n 1) ja 2) kohdassa koskien veronalaisen tulon muodostumista käyvän hinnan alittavan vastikkeen perusteella.

¹ Vakuutusyhtiölain 15 luvun 1 §:
Vakuutusyhtiö saa ottaa luottoa ainoastaan:

- 1) välttämättömän maksuvalmiutensa hoitamiseksi;
- 2) työntekijän eläkelaisissa (395/2006) tarkoitettujen perusteiden mukaisena takaisinlainauksena;
- 3) jäljempänä 2 §:ssä tarkoitettuna pääomalainana;
- 4) oman henkilökuntansa omistamalta henkilöstörahastolta; sekä
- 5) liiketoimintaansa liittyvinä tavanomaisina tililuottoina ja muina niihin rinnastettavina luottoina.

Vakuutusyhtiön on ilmoitettava 1 momentin 1 ja 3–5 kohdassa tarkoitettun lainan ottamisesta Vakuutusvalvontavirastolle siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään vakuutusyhtiön oikeudesta ottaa luottoa, koskee vastaavasti vakuutusyhtiön tytäryhteisönä olevaa palveluyritystä ja sellaista tytäryhteisöä, jonka tehtävänä on vakuutusyhtiön puolesta suoraan tai välillisesti omistaa 10 luvun 4 §:n tarkoitettuja varoja. Tytäryhteisö voi kuitenkin ottaa luottoa emoyhtiönä olevalta vakuutusyhtiöltä.

FK:n näkemyksen mukaan ehdotettua tuloverolain 58 §:n 4 momenttia ei tule säätää ja keskinäiset asunto- ja kiinteistöyhtiöt tulisi joka tapauksessa jättää ehdotettujen vähennysrajoitusten ulkopuolelle.

Konserniyhtiön velan määrä suhteessa konsernin velkaan

Esitysluonnoksessa on selostettu Ranskan ja Saksan korkorajoitussäännöksiin sisältyviä poikkeussäännöksiä, joissa yrityksen etuyhteys- ja muiden velkojen määrää verrataan koko konsernin (ulkoisen) velan määrään. Nämä säännökset ovat omiaan helpottamaan edellä jo kuvattua ongelmaa, joka syntyy, kun emoyhtiö tai konsernin rahoitusyhtiö hoitaa keskitetysti konserniyhtiöiden tarvitseman ulkoisen rahoituksen hankinnan. Kun emo- tai rahoitusyhtiö rahoittaa edelleen konsernin sisäisesti muita konserniyhtiöitä, sovelletaan näihin etuyhteyslainoihin lähtökohtaisesti ehdotettuja vähennysrajoituksia. Ranskan ja Saksan poikkeussäännösten mukaan

- Ranskassa korkovähennysrajoituksia ei sovelleta, jos yhtiön kaikki velat etuyhteydessä olevilta tahoilta ja muilta eivät ylitä koko konsernin maailmanlaajuisia velkoja; ja
- Saksassa yrityksen oman pääoman suhde yrityksen kirjanpidon mukaiseen taseen loppusummaan on korkeampi tai yhtä suuri kuin konsernin vastaava suhdeluku tai alittaa konsernin suhdeluvun enintään kahdella prosentilla.

FK ehdottaa, että säännöksiin lisättäisiin Ranskan tai Saksan mallin mukaiset poikkeussäännökset. Vakuutusyhtiöt eivät saa ottaa vakuutusyhtiölain 15 luvun 1 §:n perusteella luottoa. Vakuutusyhtiön taseessa on kuitenkin kirjattu vakuutus sopimuksista johtuva velka vakuutuksenottajille ja vakuutetuille vastuvelkana, joka tulisi huomioida poikkeussäännöstä sovellettaessa konsernin velkana. Vaihtoehtoisesti laissa tulisi säätää nimenomaisesti tietyistä oman ja vieraan pääoman suhteesta (esim. 20:80), jonka täyttyessä vähennysrajoitukset eivät tulisi sovellettaviksi lainkaan.

500 000 euron vähimmäismäärä

Esityksessä ehdotetaan, että nettokorkomenot voidaan aina vähentää siltä osin kuin nettokorkomenot ovat verovuonna enintään 500 000 euroa. Enimmäismäärää on pidettävä ma-

talana. Se ei ole omiaan riittävästi vähentämään sitä kohtuutonta työtä, joka Verohallinnolle ja verovelvolliselle ehdotetun säännöksen soveltamisesta aiheutuu ja tulee kohdistamaan tarpeettomasti vähennysrajoituksia tilanteisiin, joissa korkovähennyksillä ei tavoitella veroetuja eikä korkovähennysten rajoittaminen ole perusteltua. Esimerkiksi Saksassa korkovähennysrajoitusta ei sovelleta, jos nettokorkomenot ovat vuodessa enintään 3 miljoonaa euroa.

FK ehdottaa, että nettokorkomenot voidaan aina vähentää siltä osin kuin nettokorkomenot ovat verovuonna enintään 3 000 000 euroa.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Esko Kivisaari

Varatoimitusjohtaja